

Van inspraak naar participatie

Het politiek beraad over een onderwerp als participatie kan niet zonder inbreng van de Almeloëse inwoner. Hoe denken inwoners over de invulling van de participatie?

De wijze waarop burgers worden betrokken bij de besluitvorming over de nieuwe verordening is voor mij nog geheel onduidelijk.

Hoe hebben Almeloërs de laatste jaren van hun inspraakmogelijkheden gebruik gemaakt?

Hoe beoordelen zij de uitkomsten, het verwerken en de terugkoppeling van de inspraakprocessen?

Antwoorden op die vragen kunnen belangrijk zijn voor concretisering van de verordening en de toekomstige werkwijze.

De COSBO wil nu al gebruik maken van het insprekrecht. Ik zal in algemene zin iets zeggen over participatie en met uw raad onze ervaring delen, een kort pleidooi houden voor het gebruik maken van de ‘methode’ Burgerforum en tenslotte een suggestie doen hoe bij het Topfit Schelfhorst Project betrokkenheid van senioren kan worden vergroot.

Algemeen

Er is met de stadsgesprekken en de aanpak omgevingswet al enige ervaring met een nieuwe aanpak van inspraak opgedaan. In de bij dit agendapunt gevoegde notities zijn de ervaringen van deze twee ‘projecten’ helaas niet meegenomen. Het waren goede initiatieven, maar de vraag bleef wat is er concreet mee gedaan. Bij veel deelnemers is die vraag blijven hangen. In de nieuwe concept verordening wordt terecht gesteld dat vanaf de start er duidelijkheid moet zijn over de randvoorwaarden en het gewicht van de adviezen c.q. de uitkomst.

Participatie wordt niet geregeld door een participatieverordening. Participatie vraagt om een bepaalde houding van zowel burgers als overheid en het uitgangspunt behoort te zijn gelijkwaardigheid van overheid en burgers. Hieraan schort het nogal en dat komt mede door de gevolgen van zgn. new public management. In die visie is de burger gedegradeerd tot klant en worden overheidsdiensten in zgn. producten vertaald. Bij een dergelijke visie is participatie niet veel meer dan een **verkooptechniek**.

De conceptverordening gaat ervan uit dat de gemeente het initiatief neemt. Het is opvallend dat bij de begripsbepaling wel het **burgerinitiatief** wordt genoemd, maar er verder nauwelijks inhoud aan wordt gegeven. Eén van de redenen om het participatieproces te starten is: ...de denk- en doekracht uit de samenleving te mobiliseren (zie slide 2). Dit zou toch ook vanuit de samenleving kunnen gebeuren? Hierbij gaat het niet om het zgn. uitdaagrecht. Juist om aan te geven dat er geen sprake is van éénrichtingsverkeer ligt het voor de hand om aan het burgerinitiatief meer aandacht te besteden.

Volgens de conceptverordening ligt de regie van het participatieproces bij de gemeente. De vraag is of dat altijd het geval zou moeten zijn. Er zijn vormen van participatie mogelijk waarbij de regie niet ligt bij de gemeente. Hierbij kan gedacht worden aan het zgn. model van het **Burgerforum**.

De ervaringen van de COSBO

In het onderstaande beschrijf ik twee voorbeelden van een verkeerde aanpak door het gemeentebestuur.

Bij het eerste initiatief was de opstelling vooraf al negatief. Terwijl een houding van ja, tenzij meer past bij ideeën hoe participatie concreet vorm kan krijgen.

Bij het tweede initiatief een welwillende houding van de wethouders, maar uiteindelijk een nee zonder terugkoppeling, de COSBO moest het in de krant lezen. Blijkbaar is capaciteit van de gemeentelijke organisaties bepalend voor het oppakken van een vraagstuk. Naar een creatieve oplossing is niet gezocht. Hierover is niet eens met de COSBO gesproken.

De Portier

Een vorm van een burgerinitiatief dat al snel door het College terzijde is geschoven. Eén van de redenen zou zijn dat er al genoeg senioren in de binnenstad wonen.

Het is niet mijn bedoeling om nu op de inhoud van het initiatief in te gaan. Het is een voorbeeld van een burgerinitiatief dat gelijk is afgeserveerd. Terwijl een andere opstelling meer past bij een participatieproces. Dat houdt in het serieus bestuderen van het initiatief en nagaan of het in te passen is in nog te ontwikkelen plannen, dan wel na te gaan welke onderdelen van het concept misschien bruikbaar zijn.

Een gemotiveerde en degelijke onderbouwing van de afwijzing heeft de initiatiefgroep nooit ontvangen.

De vraag is hoe gaat het College met een burgerinitiatief om?

Dat kan zijn:

- het is ja, tenzij.
tenzij alleen in het uiterste geval. De intentie is positief.
- nee, tenzij de initiatiefnemers komen met zulke goede en onderbouwde argumenten dat een nee niet mogelijk is

Het gaat om de basishouding. Het eindresultaat kan hetzelfde zijn.

De woonzorgvisie

De Landelijke Task Force heeft aan alle gemeenten gevraagd een woonzorgvisie op te stellen.

In deze notitie moet o.a. aandacht worden besteed aan:

- duiding van de woonzorgopgave
- overzicht van de woonbehoefte

Tijdens één van de gesprekken tussen de wethouders en de COSBO is dit onderwerp aan de orde gesteld. De wethouders onderkenden de problematiek en zegden toe dat er aan een woonzorgvisie zou worden gewerkt. In ieder geval komt er een analyse en een beschrijving van de knelpunten.

Wat beschrijft onze verbazing als blijkt dat de D66 motie betreffende de woonzorgvisie wordt verworpen. Het belangrijkste argument van het College tegen deze motie was het ontbreken van menskracht binnen de gemeentelijke organisatie. Een formele terugkoppeling heeft de COSBO nog niet ontvangen.

Ik ga het nu hebben over het proces.

In de gesprekken van wethouders met de COSBO is het onderwerp Langer Thuis Wonen en het verdwijnen van het verzorgingshuis besproken. De COSBO heeft deze problematiek zowel mondeling als schriftelijk uitgebreid toegelicht.

Het argument geen menskracht kan legitiem zijn. Daarmee verdwijnt de problematiek niet.

Het had voor de hand gelegen dat er contact met de COSBO was gezocht over hoe nu verder.

Het minimale was toch geweest om met de COSBO en andere partijen in gesprek te gaan over hoe dit vraagstuk kan worden aangepakt, daarbij rekening houdend met de beperkte beschikbare menskracht van de gemeente.

Hier komt een beeld bovendrijven: *de gemeente is de regisseur en als wij geen regisseur hebben gebeurt er niets.*

Terwijl als men participatie belangrijk vindt en in gesprek was gegaan met bepaalde partijen er een oplossing was gevonden. Dat had wel kunnen betekenen dat de regie ergens anders was komen te liggen.

De vergrijzing en ontgroening en een Burgerforum

De vraag is wat betekent de vergrijzing en ontgroening voor een stad als Almelo. Dit zou een prachtig onderwerp zijn voor een zgn. Burgerforum, zoals beschreven door David van Reybrouck in zijn boek 'Tegen Verkiezingen'. Dat het Burgerforum aanslaat blijkt wel uit de verschillende initiatieven in Nederland en andere landen. Zo heeft Ed Nijpels als voorzitter van het Klimaatberaad voorgesteld om te komen tot een Burgerforum. Het bekendste voorbeeld is het Duitse gewest in België (ongeveer 80.000 inwoners) waar met succes al een aantal jaren met een Burgerforum wordt gewerkt.

Waarom in Almelo niet een Burgerforum betreffende vergrijzing en ontgroening in te stellen? De COSBO wil graag meehelpen dat idee verder te ontwikkelen.

Topfit Schelfhorst project

Als het bovenstaande een stap te ver is, waarom dan niet het instrument van Burgerforum op de schaal van de wijk Schelfhorst in te zetten.

Het is een citizenscience project (Vitaal Twente), dat o.a. als doel heeft het verbeteren van de gezondheidssituatie van senioren die wonen in de Schelfhorst. Het gaat om verbetering van de gezondheid en daarbij wordt betrokken de gevolgen van het beleid van Langer Thuis Wonen. Waarbij wonen meer is dan alleen de woning, zo wordt er ook gekeken naar de woonomgeving, de zorg en de producten/diensten die effect hebben op de gezondheid en het mogelijk maken Langer Thuis te wonen. Het uitgangspunt van citizenscience is het betrekken van de betrokkenen, in dit geval de senioren. Daarbij wordt gedacht aan de 'methodiek' van het Burgerforum.

Misschien ligt hier een kans voor de gemeente Almelo om participatie in de praktijk te gaan toepassen, maar dan wel onder de regie van een andere partij.

Rembrandt de Vries
Voorzitter COSBO